

Jan Vopička: Soundtrack of your life. Vzpomínání v hudebním baru Woodstock

Posudek vedoucího diplomové práce

V posledních několika letech se věnuji výzkumu hudby a vzpomínání, a snažím se do toho vtáhnout i své studenty. Diplomová práce Jana Vopičky patří právě k tomuto tematickému okruhu.

Hudebně-antropologická perspektiva v zásadě akcentuje vzpomínání kolektivní, tím spíš, že hudba je primárně chápána také jako kolektivní záležitost (ne nadarmo se Maurice Halbwachs, hlavní exponent přesvědčení o kolektivitě vzpomínání, věnuje explicitně právě kolektivní paměti u hudebníků). Nicméně nelze popřít, že zároveň je hudební vkus chápán jako něco velmi intimního, a – jak dosvědčují i četní autoři, citovaní mj. v Honzově práci, např. Van Dijck – jako jeden ze stavebních kamenů formující se individuální identity v období dospívání. A právě funkci hudby v individuálním a kolektivním vzpomínání zkoumá autor ve své diplomní práci.

Místem výzkumu mu byl vršovický hudební bar Woodstock, nápadný již svým emblematickým jménem. Jak ovšem ukazují etnografické momentky i vzpomínky respondentů, vazba na hudbu 60. let je tu mnohem nejasnější, než by člověk předpokládal. Není to žádné „hudební velvyslanectví 60. let“, jehož cílem by bylo přesvědčovat příchozí. Skoro naopak: scházejí se tu lidé, pro které byla hudba „šedesátek“ důležitá v některém období života, ovšem nemají nejmenší sklony o jejích kvalitách někoho přesvědčovat. Mezi sebou si vytvořili elitářské společenství, do nějž se téměř nelze dostat – nebo jen pomocí složitých drobných rituálů. A právě v tomto nejasném terénu autor objasňuje fungování hudby v individuálním vzpomínání, formování kulturní kohorty (Turino) s její pomocí, i nostalgické vzpomínání individuálně-kolektivní.

Pro porozumění různým aspektům zkoumané skutečnosti používá teoretické koncepty etnomuzikologické (včetně těch, vztahujících se k hudebnímu revivalu, zejm. Bithel - Hill), neurovědné (zejm. Levitin), psychologické (Manier – Hirst), historické (Assmann) i antropologické (např. Connerton) Když před samým závěrem představí Woodstock jako turnerovský liminoidní prostor, v němž se pomocí hudby 60. let vzpomíná na „mládí“ účastníků před nějakými 15 lety, je čtenář konečně schopen porozumět těm protivným snobům s nesrozumitelnými názory.

Až potud tedy hodnotím práci jako intelektuálně pronikavou. Zároveň mám poměrně výrazné výhrady k její formální stránce. Vcelku se všechny dají shrnout pod label „ledabylost“: citacím z rozhovorů chybí datace; historik Jan Assmann je citován pokaždé s chybějícím „n“; Berliner je někdy Paul, jindy David (vysvětlení je snadné: tento text referuje k Davidovi, ale Honza kdysi překládal část textu Paula Berlinera); v mnohých zdánlivě nesrozumitelných formulacích je snadné rozeznat starší, nedostatečně vyčištěné verze (např. „Baru byl tak věnován mé první semestry studia“ – s. 11, apod.) V interpunkci lze vysledovat opakující se nesprávný model: vložený větný člen je na začátku oddělen čárkou, na konci ale ne. Jedno místo s chybějícími čárkami - na s. 35, 2. odstavec - mi ukazuje na příčinu. Přesně o téhle větě a její vadné interpunkci jsme se s autorem bavili při jedné z konzultací. Honza se dušoval, že všechno v závěrečné fázi opraví, nicméně (spíš pro sebe) dodal: „Ale vždyť je to jedno.“ A zdá se mi, že – nakažen jakousi nostalgicky rezignovanou náladou, vládnoucí mezi jeho respondenty ve Woodstocku – přistupoval i k finalizaci textu. To je podle mého trochu škoda.

Kvůli výše uvedenému hodnotím práci jako velmi dobrou.

Praha 23.1. 2018

Doc. Zuzana Jurková, PhD.